



Hoe ga je om met het beeldmateriaal van leerlingen?



Op het beeld is één identificeerbaar persoon zichtbaar?

Is er sprake van een beeld waar meerdere identificeerbare personen of grote groepen aanwezig zijn?



Hier is geen sprake van de verwerking van persoonsgegevens.

Wordt het beeld gebruikt voor didactische doeleinden tijdens een les?

Wordt het beeld als portretfoto gebruikt voor het jaarboek, marketingdoeleinden of op internet/social media?

Hier is geen sprake van de verwerking van persoonsgegevens.

Wordt het beeld gebruikt voor didactische doeleinden of activiteiten die onderdeel zijn van het schoolprogramma?

Worden deze personen zonder onevenredige inspanning herkenbaar, of worden deze beelden voor marketingdoeleinden of op internet/social media gebruikt?



geen toestemming nodig!

geen toestemming nodig!

toestemming nodig!

geen toestemming nodig!

geen toestemming nodig!

toestemming nodig!

Let op! Een beeld met de rug naar de cameralens kan ook onder bijzondere persoonsgegevens vallen. Bijvoorbeeld als op de rug een herkenbare tatoeage zichtbaar is of er is sprake van een lichamelijke aandoening.

Opmerkingen:
- mag niet buiten de klas/groep worden verspreid;
- mag niet met andere docenten gedeeld worden.
- zorg voor veilige opslag van het beeld;
- alleen voor het specifieke onderwijsdoel te gebruiken.

Zo vraag je toestemming:
- specifiek, ondubbelzinnig, vrije wil, informierend;
- eenvoudig en duidelijk hoe toestemming teruggetrokken kan worden;
- i.g.v. jonger dan 16 jaar moeten de ouders toestemming geven.

Denk aan:
- sfeerbeelden, sportfoto's, beelden van evenementen t.b.v. bijvoorbeeld journalistieke doeleinden, zoals blogs en vlogs;
- schoolfeesten, waar geen portretfoto wordt gebruikt.

Denk aan:
- stagefoto's, foto's van schoolreisjes, klassfoto's;
- foto's van activiteiten binnen de groep of klas;
- foto's n.a.v. een opdracht van de leraar;
- uitsluitend voor de specifieke les te gebruiken.

Denk aan:
- promotiemateriaal;
- drukwerk;
- schoolfotograaf;
- foto's t.b.v. website;
- foto's van een opdracht, doorgestuurd naar derden;
- sfeerbeeld, waarop een persoon duidelijk op de voorgrond staat.

AVG in het onderwijs: Hoe ga je om met het beeldmateriaal van leerlingen?



Verwerken van persoonsgegevens

Persoonsgegevens, zoals foto- of filmmateriaal, waarop personen identificeerbaar zijn, zijn privacygevoelig en mogen in de basis niet verzameld of verwerkt worden. Echter zijn er zes wettelijke grondslagen op basis waarvan dit wel is toegestaan.

Filmopnames

Er worden gedurende het schooljaar voor diverse doeleinden filmopnames gemaakt, ten behoeve van bijvoorbeeld:

- onderwijskundige (pedagogische) doeleinden in een besloten omgeving in de klas of groep. De opname wordt na beoordeling of bespreking gewist.

Geen toestemming nodig

- een evenement (sportdag, feest, schoolreis, stageopdracht). Geen toestemming nodig, mits de opname op een specifieke groep gericht is, zoals bij een diploma-uitreiking.

Geen toestemming nodig

- de observatie van een leerling door een deskundige. De opname wordt na bespreking gewist.

Toestemming nodig

- bijscholing van de leerkracht of stagiair. De opnamen worden intern op school gebruikt en na de beoordeling gewist.

Geen toestemming nodig

- informatieverstrekking tijdens ouder- of voorlichtingsavond of voor een promotiefilm.

Toestemming nodig

Mag de leerling en/of mogen de ouders van de leerling zich tegen de plaatsing van foto-/filmbeeld(en) verzetten waarop de leerling identificeerbaar is?

Onder het portretrecht en de AVG heeft de leerling en hebben de ouders het recht om zich tegen de openbaarmaking van het beeldmateriaal te verzetten wanneer het beeld zonder toestemming van een van hen is geplaatst. De betrokkene moet redelijk belang tegen de openbaarmaking aantonen. De betrokkene heeft dus geen automatisch vetorecht. Het is mogelijk dat de betrokkene om principiële redenen of simpelweg omdat ze het niet leuk vinden dat de leerling gefilmd wordt, bezwaar maken.

Een "ik wil het niet" of "het niet leuk vinden" is niet voldoende om de openbaarmaking van een foto of film tegen te houden en dus geen redelijk belang. Het redelijk belang is de uitkomst van de afweging tussen het belang van de leerling en dat van de school. Een functionaris gegevensbescherming zal een onafhankelijk besluit nemen over het al dan niet verwijderen van de materialen op basis van de aangedragen argumenten.

Afweging belangen

De leerling mag nooit in zijn/haar fundamentele rechten schade oplopen. De rechten en vrijheden van de leerling mogen nooit zwaarder wegen dan het gerechtvaardigd belang wegens de bedrijfsvoering van de organisatie. Bij twijfel is raadzaam om de belangen van de leerlingen zwaarder laten wegen dan van de organisatie. In vele gevallen kan het gerechtvaardigd belang als grondslag gebruikt worden. Juist de vrijheid van meningsuiting of journalistiek past daarbij.

Wat is verwerken?

Volgens de Autoriteit Persoonsgegevens (AP): het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, doorzenden, verspreiden, beschikbaar stellen, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, afschermen, wissen en vernietigen van gegevens.

Zes grondslagen

De AVG kent zes grondslagen voor het verwerken van persoonsgegevens

1 Toestemming van de betrokken persoon.

Voorwaarden voor een toestemming:

- de toestemming wordt in vrijheid gegeven, niet onder druk. Hierbij is van belang dat men rekening houdt met de machtsverhoudingen, bijvoorbeeld tussen leraar en leerling boven de 16 jaar. De leraar mag de leerling boven 16 jaar niet onder druk zetten in welke vorm dan ook om een toestemming te verkrijgen;
- er mag geen twijfel bestaan over de toestemming van de leerling. Die twijfel kan voorkomen worden door een verzoek zo in te richten dat de toestemming ondubbelzinnig blijkt. Bijvoorbeeld het apart bevestigen van de toestemming door het aankruisen van een vakje op een papieren of elektronisch formulier;
- duidelijke informatie verstrekken welke foto wordt geplaatst, voor welk doel en hoe lang. Verder informatie geven over hoe de toestemming weer in te trekken is;
- specifiek vermelden dat voor elk doel apart toestemming moet worden geven. Algemene samenvatting mag niet;
- de toestemming in een register wordt vastgelegd. De school heeft een bewijslast over de toestemming, terugtrekking van de toestemming en verwijdering.

2 De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst.

- Als ouders hun kind inschrijven op school komt daarmee als het ware een overeenkomst tot stand tussen de ouders en de school, waarmee de school de verantwoordelijkheid op zich neemt om het kind van onderwijs te voorzien.

3 De gegevensverwerking is noodzakelijk voor het nakomen van een wettelijke verplichting.

- Denk bijvoorbeeld aan de Leerplichtwet.

4 De gegevensverwerking is noodzakelijk ter bescherming van de vitale belangen.

- Denk bijvoorbeeld aan dat het is toegestaan dat tijdens een misdrijf of een ongeluk de nodige persoonsgegevens onder deze grondslag verstrekt mogen worden.

5 De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of uitoefening van openbaar gezag.

- Voornamelijk de overheid gebruikt deze grondslag.

6 De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen.

- Bijvoorbeeld vrijheid van meningsuiting. Zorg voor goede onderbouwing bij basering op deze grondslag.